

Onderwerp

Beschermd thuis en beschermd wonen - regionaal en lokaal uitvoeringsplan

Datum collegevergadering 20 mei 2025

Thema programmabegroting Sociale basis

Portefeuillehouder Gea Hofstede

Zaaknummer

Samenvatting

De gemeenten in de regio Centraal Gelderland werken samen aan de transformatie van beschermd wonen naar beschermd thuis en de aanpak van dak- en thuisloosheid. Op regionale thema's is een regionaal uitvoeringsplan opgesteld. Op lokale thema's is, aanvullend op het regionale plan, een lokaal uitvoeringsplan opgesteld.

Voorgesteld besluit

1. Het 'Regionaal uitvoeringsplan Samen aan Zet 2024-2026 Centraal Gelderland' vast te stellen
2. Het Lokaal uitvoeringsplan 'Beschermd thuis, beschermd wonen en maatschappelijke opvang Rheden en Rozendaal 2024-2026' vast te stellen
3. De raad verzoeken het restant van de ambulantiseringmiddelen (€202.800) uit 2024 toe te voegen aan bestemmingsreserve beschermd wonen bij de tweede bestuursrapportage 2025
4. De raad verzoeken het voorziene restant van de ambulantiseringmiddelen 2025 toe te voegen aan de bestemmingsreserve beschermd wonen bij de tweede bestuursrapportage 2025

Inleiding

Regionaal en lokaal uitvoeringsplan

De gemeenten in de regio Centraal Gelderland werken samen aan de transformatie van beschermd wonen naar beschermd thuis en de aanpak van dak- en thuisloosheid. Deze samenwerking is in 2021 vastgelegd in een bestuursakkoord en in 2022 in de Kadernota 'Samen aan Zet'. In deze Kadernota is afgesproken om een Regionaal Uitvoeringsplan op te stellen. 2022 en 2023 zijn gebruikt om financiële afspraken te maken. Na de zomer van 2023 is het programma opgeschaald om de doordecentralisatie ook inhoudelijk verder voor te bereiden, ondanks de blijvende onzekerheid over de ingangsdatum van de doordecentralisatie (zie ook oplegger Regionaal Uitvoeringsplan Samen aan Zet, bijlage 2). In dat kader is het Regionaal Uitvoeringsplan opgesteld waarin de opgaven beschreven staan die nodig zijn om te komen van beschermd wonen naar beschermd thuis, de financiële afspraken die hiermee samenhangen en om de governance (verder) vorm te geven. Tevens wordt erin beschreven hoe de vernieuwde monitorfunctie wordt ingericht. Alle colleges in de regio worden gevraagd het regionaal uitvoeringsplan vast te stellen.

De doordecentralisatie van beschermd wonen is uitgesteld. Uitstel van de doordecentralisatie Beschermd Wonen betekent dat de centrumgemeente Arnhem ook in 2025 de rijksuitkering Beschermd Wonen ontvangt en ook in dat jaar nog financieel verantwoordelijk is voor nieuwe cliënten. In 2023 zijn financiële afspraken gemaakt over de jaren 2022 tot en met 2024. Door het uitstel van de doordecentralisatie schuiven de afspraken die gemaakt zijn over de periode 2025 tot en met 2034 een jaar door en gaan deze gelden voor de periode 2026 tot en met 2035. Regionaal is afgesproken om de financiële afspraken over de jaren 2022 tot en met 2024 ook te laten gelden voor het jaar 2025. Dit is meegenomen in het regionale uitvoeringsplan.

We verwachten dat de doordecentralisatie ook in 2026 niet door zal gaan. Het formele besluit is daarover nog niet genomen, daarom gebruiken wij 1 januari 2026 in dit plan nog wel als uitgangspunt.

Naast de inzet vanuit de regio gaan we ook als lokale gemeente aan de slag. Hiervoor is het Lokaal Uitvoeringsplan van beschermd wonen naar beschermd thuis opgesteld. Hiermee geven we invulling aan de opgave van ambulantisering van beschermd wonen en maken we ons klaar voor de taken rondom beschermd thuis.

Zowel het regionale als lokale plan liggen voor ter besluitvorming.

Beoogd effect

Mensen met psychiatrische en sociaal-maatschappelijke problemen kunnen hun zelfstandigheid vaker behouden als passende ondersteuning in de thuissituatie beschikbaar is. Daarom zetten we samen een duurzame beweging in gang om kwalitatief goede, beschikbare en betaalbare hulp dichtbij mensen te organiseren: van beschermd wonen naar een beschermd thuis.

Argumenten

1.1 In de Kadernota 'Samen aan Zet' is afgesproken om een Regionaal Uitvoeringsplan vast te stellen

We hebben ons reeds gecommitteerd een Regionaal Uitvoeringskader vast te stellen.

1.2 We werken als regio gezamenlijk aan een omslag en een dekkend ondersteuningsaanbod voor onze inwoners

Er is regionaal draagvlak voor de huidige invulling van het regionale uitvoeringsplan.

2.1 In de regio is afgesproken dat alle gemeenten een lokaal uitvoeringsplan vaststellen

We hebben ons gecommitteerd aan het vaststellen van een lokaal uitvoeringsplan.

2.2 We moeten ons actief voorbereiden op de omslag van beschermd wonen naar beschermd thuis

We willen ons inzetten op passende zorg en ondersteuning voor onze inwoners. De omslag zal bijdragen aan het betaalbaar houden van onze zorg.

3.1 en 4.1 We hebben in 2024 en 2025 budget over dat we verwachten nodig te hebben bij de verdere decentralisering in 2026 en 2027

In 2024 en 2025 bereiden we ons verder voor op de omslag van beschermd wonen naar beschermd thuis. We krijgen deze jaren middelen via Arnhem voor deze omslag. Na de decentralisatie komen zorgkosten voor rekening van Rheden. We verwachten daar de eerste twee jaar aanvullend budget voor nodig te hebben.

Kanttekeningen en/of risico's

1.1 Het uitvoeringsplan gaat uit van doordecentralisatie in 2026, wat naar alle waarschijnlijkheid wordt uitgesteld

Inmiddels verwachten we dat de doordecentralisatie niet per 1 januari 2026 plaats zal vinden. Dat neemt niet weg dat we ons als regio nog steeds moeten inzetten op de omslag van beschermd wonen naar beschermd thuis om de zorg passend te houden bij de behoefte van de inwoner en betaalbaar te houden op de lange termijn.

1.2 De planning in bijlage A van het regionale plan (bijlage 1) is achterhaald

Door de uitstel van de doordecentralisatie wijzigt de planning doorlopend. Zoals volgt uit bijlage 2– Oplegger bij het Regionaal Uitvoeringsplan 2024-2026 is het samenwerkingsconvenant in tegenstelling tot wat in de planning staat bijvoorbeeld nog niet gereed. In de Stuurgroep Samen aan Zet en de regionale werkgroepoverleggen wordt de planning doorlopend bijgewerkt naar wat passend is bij de huidige situatie.

2.1 Het uitvoeringsplan gaat uit van doordecentralisatie in 2026, wat naar alle waarschijnlijkheid wordt uitgesteld

Zie 1.1

2.2 De financiering van de lokale voorzieningen is op dit moment afhankelijk van incidentele middelen

De financiering van de lokale voorzieningen is op dit moment afhankelijk van incidentele middelen die door gemeente Arnhem beschikbaar zijn gesteld aan de regio. Uiteindelijk moeten de rijksinkomsten van het nieuwe objectief verdeelmodel (beoogde ingang 2026) de dekking gaan vormen voor de voorzieningen. Het verdeelmodel is al meerdere keren uitgesteld, ook 2026 is geen zekerheid. Het is onzeker of Arnhem de regio blijft voorzien van incidentele middelen tot aan de invoering van het verdeelmodel. Zo niet, dan zullen er keuzes gemaakt moeten worden over welke voorzieningen in stand worden gehouden. Daarbij kan ook de bekostiging van de gemaakte kosten voor zorg voor mensen met een lichte verstandelijke beperking, die nu onderdeel van de financiële afspraken is, weer vervallen.

3.1 en 4.1 De doordecentralisatie (en daarmee de financiële geldstromen) zijn op dit moment onduidelijk

Er is onduidelijkheid over het in werking treden van de verdere doordecentralisatie en daarmee ook de financiële doordecentralisatie. We blijven aangesloten op deze ontwikkelingen en rapporteren daar waar nodig via de reguliere p&c momenten over financiële consequenties. Mocht het nodig zijn kan het lokale plan worden aangepast.

Financiën

Het lokale plan is opgesteld passend binnen onze financiële middelen. Het budget is, ook voor 2026 en verder, kader stellend.

In 2025 ontvangt de gemeente Rheden van de centrumgemeente Arnhem:

- Ambulantiseringsmiddelen: middelen om lokaal uitvoering te geven aan de voorbereiding op de omslag van beschermd wonen naar beschermd thuis. Deze middelen worden ter beschikking gesteld via de centrumgemeente Arnhem. De ambulantiseringsmiddelen zijn een vooraf afgesproken bedrag, vastgesteld met de regiogemeenten.
In totaal gaat het voor Rheden om € 286.800 per jaar.
In 2024 en 2025 verwachten we niet dit gehele bedrag nodig te hebben, in 2026 en verder verwachten we juist meer nodig te hebben. We willen daarom de bedragen die overblijven in 2024 en 2025 als post meenemen naar 2026.
- Secundaire kosten: middelen om secundaire kosten voor inwoners die beschermd wonen (zoals vervoerskosten, inzet van minimavoorzieningen of schuldhulpverlening) mee te bekostigen. Het gaat hier om reguliere lasten die sowieso voor rekening van onze gemeente komen, maar nu kunnen worden gedekt uit de vergoeding vanuit Arnhem. Secundaire kosten worden ieder jaar berekend op basis van het aantal inwoners dat op basis van een Wmo beschikking binnen een gemeente beschermd heeft gewoond. Per inwoner gaat het om een bedrag van €6.000 per jaar. We verwachten in 2025 een bedrag van ca. €500.000.
Dit budget is bestemd voor reguliere lasten en nemen wij dan ook niet mee ter dekking van ons lokale plan.

Voor 2024 en 2025 ontvangt de gemeente Rheden van Rozendaal:

- Ambulantiseringsmiddelen: Rozendaal ontvangt ook ambulantiseringsmiddelen via centrumgemeente Arnhem. Rozendaal stelt per jaar €118.400 beschikbaar voor uitvoering van het lokale uitvoeringsplan (naast de ambulantiseringsmiddelen die Rheden zelf ontvangt).
Gemeente Rozendaal zal ook dit lokale uitvoeringsplan inclusief benodigde middelen vaststellen.

Arnhem bekostigt in 2025:

- De gemaakte kosten voor zorg voor mensen met een lichte verstandelijke beperking.
- Kosten voor de regionale programmaorganisatie ondersteunend aan Samen aan Zet.

2026*:

- In 2026 gaan we qua uitgaven uit van doordecentralisatie – hier zijn dus zorgkosten (die in de huidige situatie worden bekostigd vanuit Arnhem) in meegenomen.
 - We gaan op dit moment nog uit van de rijksinkomsten gekoppeld aan de doordecentralisatie. Het verdeelmodel is al meerdere keren uitgesteld, ook 2026 is geen zekerheid. De huidige financiële afspraken lopen tot en met 2025. Op dit moment worden gesprekken gevoerd over de financiële afspraken voor 2026 en verder (uitgaande van uitstel doordecentralisatie).
- Mocht het nodig zijn worden wijzigingen op de uitvoeringsplannen opnieuw voorgelegd.

Reserve:

- We hebben vanuit 2022/2023 reeds een reserve opgebouwd voor beschermd wonen. We willen een deel van deze reserves inzetten om het tekort van de komende jaren te dekken. We willen hiermee inzetten op een stevige basis. Op de lange termijn kunnen we hiermee de omslag van beschermd wonen naar beschermd thuis goed neerzetten binnen de reguliere begroting.
- Vanuit de jaren 2024 en 2025 willen we toevoegen aan deze reserve. In 2026 verwachten we aan de reserve te moeten onttrekken.
- We verwachten de eerste twee jaar na de doordecentralisatie een tekort op de begroting. We verwachten vanaf het derde jaar uit te komen met de rijksbijdrage zoals nu bekend. We kunnen het verwachte tekort dekken vanuit de op te bouwen reserve.

Inkomsten	2022 + 2023	2024	2025	2026
Ambulantiseringsmiddelen Rheden	€ 573.600	€ 286.800	€ 286.800	-
Rijksbijdrage Rheden	-	-	-	€ 320.000
Ambulantiseringsmiddelen Rozendaal	-	-	€ 236.800	-
Rijksbijdrage Rozendaal	-	-	-	€ 37.000
Subtotaal	€ 573.600	€ 286.800	€ 523.600	€ 357.000
Uitgaven uitvoering	€ 22.875	€ 84.000	€ 384.000	€ 816.000
Resultaat	€ 550.725	€ 202.800	€ 139.600	€ - 459.000
Saldo Reserve	€ 550.725	€ 753.525	€ 893.125	€ 434.125

Uitvoering

We geven uitvoering aan de acties zoals omschreven in zowel het regionale als het lokale uitvoeringsplan.

Participatie en communicatie

Het regionaal uitvoeringsplan is ambtelijk afgestemd in de regio. Het plan is opgesteld met input vanuit diverse ambtelijke werkgroepen. Het plan is besproken in de Stuurgroep Samen aan Zet en in het RPO.

Het lokaal uitvoeringsplan is opgesteld met input vanuit de uitvoering, kwaliteit, beleid en management. Daarnaast zijn in het kader van de omslag beschermd wonen naar beschermd thuis diverse gesprekken gevoerd met o.a. welzijnspartijen, zorgorganisaties en de woningcorporatie. Ook deze input is verwerkt in het uitvoeringsplan.

Bijlagen

1. Bijlage 1 – Regionaal uitvoeringsplan Samen aan Zet 2024-2026 Centraal Gelderland

2. Bijlage 2 – Oplegger bij het Regionaal Uitvoeringsplan 2024-2026
3. Bijlage 3 – Lokaal uitvoeringsplan 'Beschermd thuis, beschermd wonen en maatschappelijke opvang'
4. Bijlage 4 – Memo financiële afspraken beschermd wonen 2025

De Steeg, 20 mei 2025

Burgemeester en wethouders van Rheden,

Carol van Eert,
burgemeester

Bart Drewes,
gemeentesecretaris